

SAMEN STERK VOOR OEKRAÏENSE KINDEREN

Al enkele jaren biedt CKC de Borgh in Borger onderwijs aan leerlingen met een Oekraïense achtergrond. Wat begon als een zoektocht naar een geschikte manier om deze kinderen onderwijs te bieden, is inmiddels uitgegroeid tot een intensieve samenwerking tussen scholen in de regio. Koen Woltmeijer, directeur van De Borgh, vertelt er meer over.

Zoektocht bij instroom

Toen een paar jaar geleden de eerste Oekraïense leerlingen naar De Borgh kwamen, was het zoeken naar een passende manier om deze kinderen binnen het reguliere onderwijs op te vangen. Hoe zorg je ervoor dat leerlingen, vaak met ingrijpende ervaringen, mee kunnen draaien in een bestaande groep?

Die vraag bleek een uitdaging voor alle betrokkenen: leerkrachten en klasgenoten, ouders en voor de kinderen zelf.

Om beter voorbereid te zijn, bracht het team van De Borgh onder meer een bezoek aan kindcentrum Papenvoort, waar veel Oekraïense kinderen hun eerste opvang krijgen en van waaruit ze doorstromen, bijvoorbeeld

naar De Borgh. Daar kreeg het team inzicht in de gebruikte methodes en de specifieke werkwijze, waarbij aandacht voor sociaal-culturele achtergrond en soms traumatische ervaringen van de kinderen van belang is.

Ook de leefomstandigheden van gezinnen maakten indruk en hielpen verklaren waarom dit invloed heeft op het functioneren van kinderen. "We zagen bijvoorbeeld hoe hele gezinnen moeten leven in kleine kamertjes met dunne gipswanden, waardoor enige privacy geen optie is." vertelt Koen.

Ondertussen weten de kwaliteitscoördinatoren, de directeuren en de leerkrachten van de beide kindcentra elkaar goed te vinden. In de beginfase was het zoeken naar een juiste aanpak, maar inmiddels is de overdracht tussen de kindcentra effectiever en is duidelijker wat de mogelijkheden én grenzen zijn. Voor zowel de nieuwkomers als de bestaande groep kinderen is dit van belang.

Samenwerking in Borger

Als er voldoende basis is gelegd bij kindcentrum Papenvoort, stromen de Oekraïense leerlingen door naar basisscholen in de buurt. Bijvoorbeeld naar De Borgh, maar ook naar OBS Meander en de Montessorischool Borger, waarmee De Borgh de multifunctionele accommodatie Het Hunzehuys deelt.

Al deze scholen krijgen regelmatig de vraag of er plek is voor één of meerdere kinderen uit een gezin. Sinds vorig schooljaar werken de scholen samen rond de aanmelding van Oekraïense leerlingen. Eén school verzorgt de eerste kennismaking en rondleiding, waarna de drie schooldirecteuren – in samenspraak met de kwaliteitscoördinatoren – kijken welke school of groep ruimte heeft én de juiste zorg kan bieden. Voorkeuren van ouders, bijvoorbeeld voor christelijk of montessorionderwijs, worden daarbij meegenomen.

Op dit moment volgen 18 Oekraïense kinderen onderwijs op één van de drie scholen in Het Hunzehuys.

Succes én uitdagingen

Koen: "En dan loop je gaandeweg tegen meerdere uitdagingen aan. Hoe ga je bijvoorbeeld verder met het taalonderwijs, kinderen met trauma's, integratie in de Nederlandse cultuur en de extra zorg binnen een groep?"

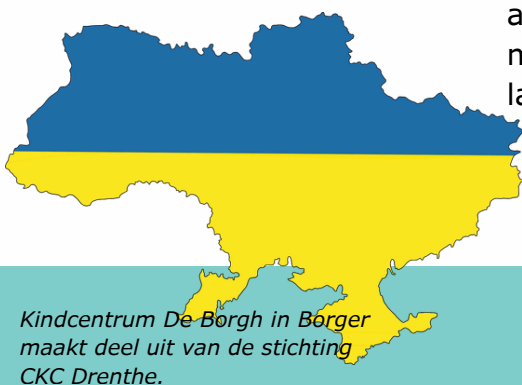
De praktijk laat een wisselend beeld zien. Sommige kinderen draaien relatief snel mee, zeker wanneer zij op jonge leeftijd instromen. Spelenderwijs – maar zeker ook met extra inzet van bijvoorbeeld de onderwijsassistenten – breiden zij hun woordenschat uit en vinden zij hun plek in de school.

Maar ook zijn er kinderen (en ouders), die vanuit hun thuisland de verschrikkelijke verhalen meekrijgen en zich in onzekerheid bevinden: gaan we hier integreren of blijven we hopen op een terugkeer naar het thuisland. Gelukkig kan het team altijd een beroep doen op de ervaringsdeskundigen in Papenvoort en zijn er andere instanties die kunnen ondersteunen.

Er zijn succesverhalen van kinderen die binnen een korte periode volledig meedoen met de groep en deze zelfs overstijgen. Er zijn ook verhalen waarbij we de frustratie zien van kinderen die niet kunnen of niet willen, maar ook de frustratie bij professionals die graag willen helpen, maar daarbij tegen grenzen aanlopen.

Kindcentrum De Borgh in Borger maakt deel uit van de stichting CKC Drenthe.

Taalklas als gezamenlijke oplossing

Sinds dit schooljaar hebben de drie scholen in Borger de handen ook ineengeslagen om samen een taalklas voor midden- en bovenbouw leerlingen te bieden. Met ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband Passend Onderwijs (regio Emmen en Borger-Odoorn) en inzet van middelen van de scholen zelf, krijgen de leerlingen enkele momenten per week gezamenlijk Nederlandse les op maat. Dit loopt voorlopig tot aan de zomervakantie.

Ook dit initiatief kent wisselend succes, waarbij motivatie en trauma-verwerking een rol spelen. Voor de ene leerling betekent het een fijne extra ondersteuning, voor de andere is het vooral een moment om onder landgenootjes te zijn.

Daarbij blijkt ook dat Oekraïne cultureel divers is, wat invloed heeft op interactie en groepsvorming. In het westen van het land zie je bijvoorbeeld meer invloeden uit Midden-Europa. Verschillen in dialect, taal (Oekraïens of Russisch) en religie spelen een rol in hoe mensen zich voelen en met elkaar omgaan.

Koen: "Oekrainers zijn van oudsher terughoudend naar onbekenden of formele instanties. Een groep wordt pas hecht als er een echt persoonlijke, informele band is gelegd."

Blijven leren

De betrokken scholen blijven samen zoeken naar nieuwe manieren om deze kwetsbare groep leerlingen steeds beter te ondersteunen. Tegelijk groeit het besef dat er grenzen zijn aan wat geboden kan worden — in praktische én emotionele zin. Koen: "Zo proberen we in gezamenlijkheid op een zo goed mogelijke manier deze kwetsbare kinderen een plaats te geven in ons onderwijs in Nederland."

